Сидоренко А.І.,
кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри документознавства та
інформаційної діяльності
ВП «Миколаївська філія КНУКіМ»,
м. Миколаїв

ПРОЕКТНЕ НАВЧАННЯ В СИСТЕМІ БІБЛІОТЕЧНО-ІНФОРМАЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Однією з важливих питань сучасної освіти є її якість. Оскільки сучасне суспільство потребує ініціативних, конкурентоздатних, соціально-зрілих, креативних молодих спеціалістів, які б були орієнтовані на самореалізацію в обраній сфері, здібних адаптуватися до соціальних змін соціуму, то якість освіти сьогодення – це орієнтація не тільки на засвоєння студентами певної суми знань, а й розвиток пізнавальних здібностей особистості, її важливих компетентностей. Отже, сучасна освіта повинна бути ресурсом підготовки спеціалістів, здібних сприймати нові підходи в науці, технології, бізнесі тощо.

Однією з технологій освіти є проектне навчання, що передбачає метод проектів. Проектне навчання – це «освітня технологія, націлена на придбання учнями нових знань у тісному зв’язку з реальною життєвою практикою, формування у них специфічних умінь і навиків завдяки системній організації проблемно-орієнтованого навчального пошуку» [1]. Проектна діяльність – один з методів, спрямований на вироблення самостійних дослідницьких умінь, що сприяє розвитку творчих здібностей і логічного мислення, об'єднуючий знання, отримані в ході навчального процесу [2].

Питання проектного навчання вивчалися зарубіжними та вітчизняними дослідниками: В. Гузєєвою, О. Крюковою, О. Пехотою, О. Полат, Л. Савченко, І. Чечель та ін. Дослідниками розглядались питання термінології; діяльнісного компоненту проектного навчання; особливостей проектного навчання та проектувальних вмінь учнів, студентів; класифікації проектів навчання та ін.

Основними моделями методу проектів дослідники визначають наступні:

- модель (концепція) прагматичного навчання Джона Дьюї (США), у якій започатковані ідеї побудови навчання на активній основі через доцільно-мотивовану діяльність учня у співвідношенні з його особисто-визначеним інтересом;
- модель Вудворта, при якій учні спочатку вивчають матеріали, набувають знань і навичок, які їм знадобляться для конструювання проектів;
- модель Річардса, яка припускає «занурення у проблему, її фундаментальне дослідження» [3].

Поряд з основними моделями методу проектів, що отримали світове значення, треба відзначити і близькі до проектних технологій навчання системи організації занять: лабораторний план організації занять, запропонований О. Паркхерст (початок XX ст., США), при якому учні працювали над

матеріалом самостійно і здавали звіт під час виконання проекту; «План Трампа» – система навчання, розроблена професором педагогіки зі США Ллойдом Трампом (60-ті роки XX ст.). У 80-х роках план Трампа був модернізований у лекційно-семінарську систему навчання [4].

Упровадження інформаційних технологій, зміна соціальних функцій бібліотек сприяють змінити вимоги до підготовки бібліотечно-інформаційних кадрів, заохотити студентів до креативного мислення, упровадити інноваційні технології освіти. «Трансформується не лише сфера, для якої готуються фахівці, а й характер знань та професійної поведінки бібліотекарів» [5].

Проектування в бібліотечно-освітній галузі орієнтоване на самостійну діяльність студентів – індивідуальну або групову. У різні роки підготовки майбутніх бібліотекарів викладачами Миколаївської філії (нині Відокремленого підрозділу «Миколаївська філія Київського національного університету культури і мистецтв) використовувалися наступні види проектів:

- Дослідницькі проекти. Вони потребують чіткої структури, актуальності, мети, об’єкта, предмета дослідження, визначення методів тощо. Результатом таких проектів стало написання дипломних робіт (з 1975 р.), курсових і бакалаврських робіт, текстів доповідей на науково-теоретичні та науково-практичні конференції, підготовка наукових робіт на олімпіади та конкурси. Тематика таких дослідницьких проектів за ці роки різноманітна: запропонована викладачем, студентом або за замовленням практики (провідних бібліотек міста Миколаєва за не розробленими проблемами). Прикладом спільного дослідницького проекту можна назвати проект з вивчення історії бібліотечної справи Миколаївської області кафедри бібліотекознавства і бібліографії Миколаївської філії з Миколаївською обласною універсальною бібліотекою ім. О. Гмирьова.
- Інформаційні проекти. Даний вид проекту може розглядатися модулем дослідницького проекту. Цей вид проектів спрямований на збирання інформації про об’єкти, явища інформаційної та бібліотечної сфери, аналіз та узагальнення цієї інформації. Як і дослідницькі проекти , вони потребують чіткої структури та можливості її зміни у ході роботи над проектом. Результатом таких проектів є презентації; наукові доповіді; статті (під керівництвом викладача); обговорення на тематичних круглих столах, читацьких об’єднаннях бібліотек, заходах молодіжної секції Миколаївської обласної бібліотечної асоціації; на навчальних предметних конференціях, проведених автором за дисциплінами «Документознавство», «Документні ресурси бібліотек», «Управління сучасною бібліотекою», «Бібліотечна професіологія».
- Творчі проекти. Цей вид проектів бібліотечно-інформаційної освіти не має детально-опрацьованої структури діяльності учасників (студентів), вона змінюється, упорядковуючись кінцевому визначеному результату. Формами представлення виступають проекти масових заходів бібліотек, буктрейлери, електронні бібліографічні покажчики, віртуальні книжкові

виставки, проекти виставок-інсталяцій, веб-сайтів бібліотеки, макет електронної бібліотечної газети, тематичні бібліотечні проекти, ігрові проекти, проекти профорієнтаційних квестів з презентацією професії; інтерактивні вікторини тощо.

- Практично-орієнтовані проекти. Цей вид проектів орієнтований на інтереси учасників. Прикладом підготовки такого проекту є участь студентів спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» в Ярмарці ідей (Миколаїв, 2015 р., Миколаївська обласна бібліотека для дітей), на якій студентські проекти були «куплені» окремими бібліотеками України і впроваджені в практику їх роботи.

Таким чином, на противагу традиційній системі навчання, що заснована на запам'ятовуванні нового матеріалу, впроваджується система проектного навчання, в якій пріоритетним є процес самостійного пізнання.

Навчальне проектування в університетській бібліотечно-інформаційній освіті можна розглядати як навчально-виробничий експеримент. З одного боку воно виступає методом навчання майбутніх бібліотекарів, а з іншого – засобом практичного застосування засвоєних знань та умінь. Проектне навчання «сприяє формуванню як критичного, так і творчого мислення, тому що використовує безліч дидактичних підходів: навчання в справі, незалежні заняття, спільне навчання, мозковий штурм, рольова гра, проблемне навчання, дискусія, групове навчання» [6].

Отже, використання методу проектів у сучасній бібліотечно-інформаційній освіті дозволяє реалізувати особистісно-діяльнісний і особистісно-орієнтований підходи до освіти особистості. Ці підходи базуються на застосуванні знань і вмінь, отриманих під час вивчення різних фахових дисциплін на різних етапах навчання, інтегрувати їх у процесі роботи над проектом. Це забезпечує позитивну мотивацію, диференціацію у навчанні, активізує самостійну творчу діяльність студентів – майбутніх працівників інформаційної сфери, під час виконання проекту. Освіта повинна стати ресурсом підготовки спеціаліста, а проектна діяльність – альтернативою аудиторного навчання.

Список використаної літератури:

1. Чечель, И. Метод проектов, или Попытка избавить учителя от обязанностей всезнающего оракула / И. Чечель // Директор школы. – 1998. – №3. – С. 11-17.
2. Пехота, О. М. Проектна технологія / О. М. Пехота // Освітні технології / за ред. О. М. Пехоти. – К., 2004. – С. 148-162.
3. Савченко, Л. О. Проектна діяльність у практиці вищої педагогічної школи / Л. О. Савченко. – Режим доступу : http://scaspee.com/6/post/2013/01/11.html. – Заголовок з екрана.

4. Проектне навчання. – Режим доступу : http://allref.com.ua/uk/skachaty/Proektnoe_obuchenie. – Назва з екрана.
5. Сербін,О. Аспекти реформування та вдосконалення сучасної бібліотечної освіти / О. Сербін, Т. Ярошенко // Вісн. Кн. палати. – 2015. – №2. – С. 12-15.
6. Что такое проект? / Е. Полат, И. Петрова, М. Бухаркина та ін. // Відкритий урок. – 2004. – № 5-6. – С. 10-17.

Сидоренко Т.В.,
старший викладач кафедри документознавства та інформаційної діяльності ВП «Миколаївська філія КНУКіМ», магістр книгознавства та видавничої діяльності, здобувач КНУКіМ, м. Миколаїв

МУЛЬТИМЕДІЙНИЙ СУПРОВІД СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК

Одним із характерних явищ сучасного етапу розвитку суспільства є використання інформаційних технологій, серед яких пріоритетне місце належить мультимедійним технологіям.

Мультиме́діа (лат. *Multum* + *Medium*) – комбінування різних форм представлення інформації на одному носієві, наприклад текстової, звукової і графічної, або, останнім часом все частіше – анімації і відео. Це поняття, що означає сполучення звукових, текстових і цифрових сигналів, а також нерухомих і рухомих образів. Так, мультимедійна база даних буде вміщувати текстову і образну інформацію, відеокліпи і таблиці, і все це має однаково легкий доступ [1]. Отже, мультимедійний контент об'єднує текст, рухомі та нерухомі зображення та звук. Завдяки використанню цих елементів мультимедійні ресурси забезпечують супровід сучасної соціокультурної діяльності публічних бібліотек.

Мультимедійні технології «привернули значну увагу бібліотечних фахівців, бо саме вони на сьогоднішній день є найбільш сучасним напрямом використання інформаційно-комп'ютерних технологій в бібліотечній сфері» [2]. Серед дослідників, які зверталися до розгляду діяльності бібліотек із залученням мультимедіа можна відзначити Л. Кислюк, Т. Колесникову, О. Литвиненко, Т. Ляшенко, О. Малиновського, А. Ржеуського, Н. Веретеннікову, Н. Кунанець, Г. Шемаєву, О. Шликову та ін.

Мультимедіа як багатоваріантне середовище сприяє поєднанню в одному програмному продукті тексту, графіки, аудіо та відеоінформації, анімації, 3D –